

Verksamhetsberättelse 2014 Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning

Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning har under 2014 fortsatt etablerats i sin roll att verka som en nod och samla kunskap om klimatanpassning. De viktigaste uppgifterna är att utveckla beslutsunderlag och att öka synligheten och förståelsen för klimatanpassning. Ett brett deltagande i seminarier och konferenser, såväl nationellt som internationellt, utgör också en betydande del av verksamheten. Flera regeringsuppdrag har bedrivits under året.

Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning har under 2014 arbetat speciellt med fokusområdena hälsa och omvärld. Bland annat arrangerades tre större seminarier på temat hur klimatförändringar i omvärlden påverkar Sverige, till exempel med livsmedelsförsörjning, import/export och flyktingströmmar. Främsta målgrupper för kunskapscentrumet har varit länsstyrelser, kommuner, myndigheter och näringsliv som branschorganisationer. Uppdrag, huvuduppgifter och mål finns angivna i bilaga 1.

Samverkan

Kunskapscentrumet bygger på en bred samverkan med andra aktörer i samhället. Samarbetet med organisationer och institut har fördjupats och utökats, såväl nationellt, internationellt och SMHI-internt. Några exempel är myndighetsnätverket för Klimatanpassningsportalen, länsstyrelsernas klimatsamordnare, Plattformen för arbete med naturolyckor, branschorganisationer, forskningsprogram och EUs verksamheter kring klimatanpassning. Samverkansarbetet syftar främst till att samla in kunskap och kunskapsbehov, men också till att föra ut kunskap och öka engagemanget kring klimatanpassning.

Klimatanpassningsportalen

Klimatanpassning.se drivs av kunskapscentrumet och är huvudkanalen för att samla och tillgängliggöra information och kunskap som ska underlätta för samhällets klimatanpassning.

Tre nya myndigheter kom till i nätverket som står bakom portalen: Folkhälsomyndigheten, Statens veterinärmedicinska anstalt och Trafikverket. Totalt deltar nu 17 myndigheter samt Sveriges kommuner och landsting (SKL), i nätverket som drivs av kunskapscentrumet. Nätverket fungerar samtidigt som referensgrupp för kunskapscentrumet. Under året hölls fyra möten, varav två fysiska, med myndighetsgruppen.

Portalen växte ytterligare med nya faktamaterial och kunskapssammanställningar. Samlingen med klimatanpassningsexempel byggdes ut med exempel från olika samhällsområden och olika aktörer, exempelvis översvämningsproblem, kulturvård, dricksvatten, stranderosion. Ett utredningsarbete bedrevs beträffande olika målgruppers behov av verktyg för klimatanpassning. Delar av en ny sida "Åtgärder" lanserades, bland annat en guide för att

hitta databaser för klimatanpassning. Omvärldsbevakningen sker intensivt och nyhetsförmedlingen på portalen utökades till nästan daglig nyhetsrapportering.

Portalen har marknadsförts vid en mängd seminarier och andra aktiviteter. Detta i kombination med relaterade nyhetsartiklar och länkning från olika webbplatser har resulterat i en markant ökning av besöken på portalen. Antalet besök under 2014 ökade med 33% jämfört med året innan. Mer utförlig besöksstatistik redovisas i bilaga 2.

Möten, seminarier och konferenser

Kunskapscentrumet har medverkat som föredragshållare i en lång rad seminarier och konferenser, för offentlig verksamhet, näringsliv, skolor, intresseorganisationer m.fl. Totalt hölls drygt 200 föredrag inom ramen för SMHIs klimatverksamhet. Representanter från centrumet har också deltagit i ett flertal workshops och seminarier på området, både inom Sverige och internationellt.

Kunskapscentrumet arrangerade också flera seminarier under året. På temat Omvärld hölls tre seminarier: IPCCs anpassningsrapport den 31 mars, som även webbsändes, Almedalsseminarium den 1 juli i samverkan med flera myndigheter. Kunskapscentrumet var delarrangör vid konferensen Klimatanpassning Sverige 2014 den 24 september.

Den 26 maj och 3 december arrangerades seminarier kring dricksvatten inom ramen för Dricksvattenutredningen. Kunskapscentrumet var delarrangör för konferensen Naturolyckor och klimatanpassning den 18-19 november.

<http://www.klimatanpassning.se/om-oss/dokumentation-klimatanpassning-1.35760>

Länsstyrelseaktiviteter

Länsstyrelserna har löpande fått stöd i form av kunskapsunderlag och experthjälp för att tolka information i frågor kring klimatförändringar, klimatanpassning och sårbarhet. Expertstöd har speciellt getts i samband med länsstyrelsernas regionala handlingsplaner för klimatanpassning. Länsstyrelsesamordnare från tioalet län har deltagit i introduktionskurser och SMHI har arrangerat och medverkat i trettiotalet seminarier och workshops kring klimatfrågor. Bland annat deltog SMHI med klimatvisualiseringar i en geodom i flera kommuner i Blekinge och i Värmland.

Övriga informationsaktiviteter

Kunskapscentrumet verkar för att sprida intresset och kunskapen om klimatanpassning till olika samhällsaktörer och en intresserad allmänhet. Förutom föreläsningar sker det genom nyhetsartiklar kring olika teman, för SMHIs nyhetskanaler, bloggar på portalen Hållbar Stad samt ett nyhetsbrev. Nyhetsbrevet som ges ut av myndighetsnätverket för Klimatanpassningsportalen, startades under året och har utgivits fyra gånger. Kunskapscentrumet har också haft en rad kontakter med media under året.

<http://www.hallbarstad.se/blogs/35-nationellt-kunskapscentrum-for-klimatanpassning>

[Nyhetsbrev Klimatanpassning december 2014](#) [Nyhetsbrev Klimatanpassning oktober 2014](#)

[Nyhetsbrev Klimatanpassning juni 2014](#) [Nyhetsbrev Klimatanpassning mars 2014](#)

Internationellt

Under året bedrevs projektet Formering av ett nätverk för klimatanpassning till Horisont 2020, finansierat av Vinnova. Målet har varit att identifiera svenska nyckelaktörer och deras behov, hinder för att initiera fler projekt samt intresse för påverkan av kommande

utlysningar inom Horisont 2020. Arbetet resulterade bland annat i informationsmaterial som kommer att finnas på Klimatanpassningsportalen under 2015.

Kunskapscentrumet har bevakat innehållet i EUs klimatanpassningsstrategi som antogs 2013, och under 2014 deltagit i utformningen av en så kallad scoreboard. Den ska uppmuntra alla medlemsstater att anta övergripande anpassningsstrategier och kan sägas vara en resultattavla för anpassningsberedskap med de viktigaste indikatorerna för att mäta medlemsstaternas beredskap. Under 2017 kommer kommissionen, på grundval av de rapporter den får enligt förordningen om övervakningsmekanismen och av resultattavlan för anpassningsberedskap, att bedöma om de åtgärder som vidtas i medlemsstaterna är tillräckliga.

Regeringsuppdrag

SMHI har fått tre större uppdrag för 2014 kring klimatanpassning, vilka bedrivits inom kunskapscentrumet.

- Vägledning för användande av klimatscenarier: Vägledningen syftar till att underlätta olika aktörers klimatanpassningsarbete genom att göra det tydligt hur klimatscenarier kan användas i olika situationer relevanta för samhällsområden där klimatanpassning är nödvändig. Uppdraget redovisades den 12 december och resultatet finns tillgängligt på webben.
<http://www.smhi.se/klimatdata/framtidens-klimat/vagledning-klimatscenarier>
- Underlag till kontrollstation 2015 för anpassning till ett förändrat klimat: Ett underlag tas fram för att bedöma framstegen i arbetet med att anpassa Sverige till ett förändrat klimat och för att säkra att arbetet med anpassning fortskrider på ett ändamålsenligt sätt, att de mest angelägna insatserna kan prioriteras och att belysa hur tvärsektorielt samarbete kan utvecklas. Under året hölls bland annat två större workshops med representanter från myndigheter, kommuner, forskning och näringsliv. Utredningen presenteras den 27 februari 2015.
- Underlag om forskning och kunskap om klimatförändringar inför kontrollstation 2015 för de klimat- och energipolitiska målen: Sammanställning av aktuell forskning och kunskap om klimatförändringar med relevans för de klimat- och energipolitiska målen till 2020 och visionen att Sverige år 2050 har en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären samt regionalisering av globala scenarier. Rapporten, som arbetades fram tillsammans med Naturvårdsverket och Energimyndigheten, gavs ut den 30 november.
<http://www.smhi.se/publikationer/publikationer/uppdatering-av-det-klimatvetenskapliga-kunskapslaget-1.81290>

Dessutom har projektet ”Nedskalning av RCP scenarier” drivits, vilket innebär att öka detaljeringsgraden i de nya regionala klimatscenerierna så att de kan användas för studier på länsnivå. Vid årsskiftet presenterades en preliminär länk till den nya GIS-databasen.
<http://www.smhi.se/sgn0102/scid>

Medverkan har också skett i Dricksvattenutredningen, främst med underlag över hur klimatet varit och hur det kan komma att bli.

Bemanning av kunskapscentrumet

Centrumets verksamhet utgörs i stort av nätverksarbete. Verksamhetsledare Åsa Sjöström och kommunikatör Ingrid Gudmundsson är fasta medarbetare. I november gick Åsa på föräldraledighet och Elin Fridahl och Kerstin Konitzer trädde in på delad verksamhetsledning. Klimat- och vattenexperterna Lotta Andersson, David Hirdman, Gunn Persson och Sten Bergström på SMHI har varit nära knutna till centrumet under året.

Forskare och andra experter är engagerade löpande och efter behov. Kunskapscentrumet har bland annat stort utbyte med SMHIs klimatforskningsenhet Rossby Centre. Examensarbetare och praktikanter från Lunds universitet har deltagit i kunskapscentrums arbete i olika etapper under 2014.

BILAGOR

Bilaga 1: Bakgrund Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning

2011 får SMHI i uppdrag av regeringen att starta ett nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning. Uppdraget löper under fyra år (2012-2015). Citat ur regeringens budgetproposition 2011:

”Regeringen avser därför att inrätta ett nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning vid SMHI”. ...”Ett kunskapscentrum för klimatanpassning kan fungera som en nod där kunskapen samlas och utvecklas och förmedlas till olika delar av samhället. Centrumet ska framförallt samla in, sammanställa och tillgängliggöra kunskap som tas fram regionalt, nationellt och internationellt om klimatanpassning. Relevanta myndigheter kan bistå det föreslagna kunskapscentret, liksom länsstyrelserna som redan idag har det regionala samordningsansvaret för klimatanpassningsfrågor.”

Kunskapscentrum har fått fyra huvuduppgifter:

- Fungera som en nod för kunskap om klimatanpassning
- Samla in kunskap som tas fram regionalt, nationellt och internationellt om klimatanpassning
- Utveckla kunskap som tas fram regionalt, nationellt och internationellt om klimatanpassning
- Tillgängliggöra kunskap som tas fram regionalt, nationellt och internationellt om klimatanpassning.

I verksamhetsplanen anges effektmål. Kunskapscentrum ska, under verksamhetsperioden 2012-2015, ha bidragit till att:

- Kunskapscentrum och SMHI har en trovärdig och välkänd roll, nationellt och internationellt, som nod för Sveriges klimatanpassningsarbete, och är kända för sin klimatanpassningsexpertis
- Kännedomen om klimatanpassningsfrågan hos målgrupperna har ökat
- Klimatanpassningsportalen alltid upplevs som trovärdig, aktuell, relevant och informativ, vilket återspeglas i en årlig ökning av besöksantalet
- Samtliga målgrupper ska uppleva att de fått förbättrad tillgång till kunskap om klimatanpassning och förbättrad förmåga att arbeta med klimatanpassningsfrågan
- Samverkan och kunskapsutbyte mellan målgrupperna har ökat
- Kunskap om klimatanpassning omsätts i åtgärder
- SMHIs uppdrag att driva Kunskapscentrum förlängs efter år 2015
- Miljödepartementet upplever att de fått bra stöttning och expertis i klimatanpassningsfrågor

Bilaga 2: Besöksstatistik Klimatanpassningsportalen

Antalet besök under 2014 har ökat med 33% jämfört med 2013.

	2011	2012	2013	2014
Antal besök	9 662	13 583	28 700	38 204
Unika besökare	3 337	5 322	15 148	21 311
Antal sidvisningar	35 325	53 633	96 528	116 920
Generell längd på besöken	3,30	4,04	3,28	3,09
Antal sidor/besök	3,66	3,84	3,36	3,06
Nya besökare	Cirka 30%	Cirka 35%	Cirka 50 %	Cirka 54%